

Lag om ändring i rättegångsbalken;

utfärdad den 12 juni 2014.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om rättegångsbalken²
dels att 23 kap. 17 § ska upphöra att gälla,
dels att 7 kap. 9 §, 9 kap. 10 §, 20 kap. 5 §, 23 kap. 3 och 4 a §§, 24 kap.
8 §, 25 kap. 1 §, 28 kap. 4 §, 35 kap. 14 §, 36 kap. 16 § och 48 kap. 14 § ska
ha följande lydelse,
dels att rubriken till 7 kap. ska lyda ”Om åklagare och om jäv mot anställda
vid brottsbekämpande myndigheter”.

7 kap.

9 §³ Det som anges i 6 § om åklagare tillämpas även på anställda vid Polis-
myndigheten, Säkerhetspolisen, Skatteverket, Tullverket eller Kustbevak-
ningen som har att vidta åtgärd eller meddela beslut enligt denna balk. En
fråga om jäv prövas av respektive myndighet.

9 kap.

10 §⁴ Ska någon hämtas till ett sammanträde inför rätten, får han eller hon,
om inte annat följer av det som sägs nedan, inte omhändertas tidigare än vad
som är nödvändigt för att han eller hon ska kunna inställas omedelbart till
sammanträdet.

Om ett hämtningsförsök tidigare har misslyckats, eller det annars på grund
av vad som är känt om den som ska hämtas finns särskild anledning till det,
får rätten eller Polismyndigheten besluta att han eller hon får omhändertas
tidigare än vad som följer av första stycket. Omhändertagande får i sådant fall
äga rum högst sex timmar eller, om rätten beslutat, högst arton timmar tidi-
gare än vad som följer av första stycket. Vid rättens prövning ska det särskilt
beaktas vilka olägenheter det kan antas medföra att den som ska hämtas inte
är närvarande vid sammanträdet inför rätten.

Den som har omhändertagits enligt andra stycket är skyldig att i avvaktan
på inställelsen stanna kvar på den plats som bestäms av Polismyndigheten.
Om den omhändertagne ska inställas i brottmål som tilltalad får han eller hon
tas i förvar.

¹ Prop. 2013/14:110, bet. 2013/14:JuU23, rskr. 2013/14:262.

² Senaste lydelse av rubriken till 7 kap. 2006:83.

³ Senaste lydelse 2006:83.

⁴ Senaste lydelse 1998:24.

Den som har omhändertagits enligt denna paragraf får inte underkastas annan inskränkning i sin frihet än vad som krävs med hänsyn till ändamålet med omhändertagandet, ordningen eller allmän säkerhet.

20 kap.

5 § En målsägande får ange ett brott till åtal hos åklagare eller Polismyndigheten.

23 kap.

3 §⁵ Beslut att inleda en förundersökning ska fattas av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller åklagaren. Har förundersökningen inletts av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen och är saken inte av enkel beskaffenhet, ska ledningen av förundersökningen om brottet övertas av åklagaren, så snart någon skäligen kan misstänkas för brottet. Åklagaren ska också i annat fall överta ledningen när det är motiverat av särskilda skäl.

När förundersökningen leds av åklagaren, får han eller hon anlita biträde av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen för att genomföra den. Åklagaren får också uppdra åt en polisman att vidta en viss åtgärd som hör till förundersökningen, om det är lämpligt med hänsyn till åtgärdens beskaffenhet.

Det som i denna balk föreskrivs om Polismyndigheten gäller för Säkerhetspolisen då den leder förundersökning eller biträder åklagare i en förundersökning.

Innan förundersökning hunnit inledas, får en polisman hålla förhör och vidta andra utredningsåtgärder som är av betydelse för utredningen.

4 a §⁶ En förundersökning får vidare läggas ned

1. om fortsatt utredning skulle kräva kostnader som inte står i rimligt förhållande till sakens betydelse och det dessutom kan antas att brottets straffvärde inte överstiger fängelse i tre månader, eller

2. om det kan antas att åtal för brottet inte skulle komma att ske till följd av bestämmelser om åtalsunderlåtelse i 20 kap. eller om särskild åtalsprövning samt något väsentligt allmänt eller enskilt intresse inte åsidosätts genom att förundersökningen läggs ned.

Om det finns förutsättningar för att lägga ned en förundersökning enligt första stycket redan innan en sådan har inletts, får det beslutas att förundersökning inte ska inledas.

Beslut enligt denna paragraf att lägga ned en förundersökning meddelas av den åklagare som leder förundersökningen om det kan antas att åtal för brottet inte skulle komma att ske till följd av bestämmelserna om åtalsunderlåtelse i 20 kap. 7 § första stycket eller om särskild åtalsprövning. Detsamma gäller beslut att inte inleda förundersökning i motsvarande fall. Om förundersökningen leds av Polismyndigheten beslutar undersökningsledaren i dessa frågor. Övriga beslut enligt denna paragraf meddelas av åklagare.

⁵ Senaste lydelse 1994:1412.

⁶ Senaste lydelse 2012:46.

8 §⁷ Har ett beslut att anhålla en misstänkt meddelats i hans eller hennes frånvaro, ska han eller hon, så snart beslutet har verkställts, förhöras av en polisman eller åklagare. Har åklagaren inte redan underrättats om frihetsberövandet, ska det skyndsamt anmälas till honom eller henne. Åklagaren ska efter förhöret omedelbart besluta om den misstänkte ska förbli anhållen.

Har någon gripits enligt 7 §, ska han eller hon så snart som möjligt förhöras av en polisman eller åklagare. Har åklagaren inte redan underrättats om frihetsberövandet, ska det skyndsamt anmälas till honom eller henne. Åklagaren ska efter förhöret omedelbart besluta om den misstänkte ska anhållas. Anhålls inte den misstänkte, ska åklagaren omedelbart häva beslutet om gripande.

Innan åklagaren har underrättats om frihetsberövandet, får beslutet om gripande hävas av Polismyndigheten, om det är uppenbart att det inte finns skäl för fortsatt frihetsberövande. I omedelbar anslutning till gripandet får beslutet under samma förutsättningar hävas även av den polisman som har fattat beslutet.

Om den som misstänks för brott avviker och det finns skäl för anhållande, får åklagaren efterlysa honom eller henne.

25 kap.

1 §⁸ Om någon är skäligen misstänkt för ett brott på vilket fängelse kan följa och det med hänsyn till brottets beskaffenhet, den misstänktes förhållande eller någon annan omständighet finns risk för att han eller hon avviker eller på något annat sätt undandrar sig lagföring eller straff men det i övrigt inte finns anledning att anhålla eller häkta den misstänkte, får han eller hon, om det är tillräckligt, i stället

1. meddelas förbud att utan tillstånd lämna anvisad vistelseort (reseförbud), eller

2. föreläggas att på viss ort och vissa tider anmäla sig hos Polismyndigheten (anmälningsskyldighet).

Oberoende av brottets beskaffenhet får också reseförbud eller anmälningsskyldighet beslutas, om det finns risk för att den misstänkte genom att bege sig från riket undandrar sig lagföring eller straff.

Finns det skäl att häkta eller anhålla någon, men kan det antas att syftet kan tillgodoses genom reseförbud eller anmälningsskyldighet, får beslut om detta meddelas även i andra fall än som avses i första stycket.

Reseförbud eller anmälningsskyldighet får åläggas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som den innebär för den misstänkte eller något annat motstående intresse.

28 kap.

4 §⁹ Förordnande om husrannsakan meddelas, utom i fall som avses i tredje stycket, av undersökningsledaren, åklagaren eller rätten. Förordnande om husrannsakan för delgivning ska alltid meddelas av rätten. Kan i annat fall husrannsakan antas bli av stor omfattning eller medföra synnerlig olägenhet

⁷ Senaste lydelse 1998:24.

⁸ Senaste lydelse 1989:650.

⁹ Senaste lydelse 1995:637.

för den hos vilken åtgärden företas, bör, om det inte är fara i dröjsmål, åtgärden inte vidtas utan rättens förordnande.

Fråga om husrannsakan får rätten ta upp på yrkande av undersökningsledaren eller åklagaren. Efter åtalet får rätten även på yrkande av målsägande eller självmant ta upp en sådan fråga. Fråga om husrannsakan för delgivning tas upp av rätten självmant eller på yrkande av Polismyndigheten eller åklagaren.

Förordnande om husrannsakan för eftersökande av den som ska häktas enligt beslut som avses i 24 kap. 17 § tredje stycket eller hämtas till inställelse vid rätten meddelas av Polismyndigheten eller polisman enligt bestämmelser i polislagen (1984:387).

35 kap.

14 §¹⁰ En berättelse, som någon har avgett skriftligen med anledning av en redan inledd eller förestående rättegång, eller en uppteckning av en berättelse, som någon med anledning av en sådan rättegång lämnat inför åklagare eller Polismyndigheten eller annars utom rätta, får åberopas som bevis i rättegången endast

1. om det är särskilt föreskrivet,
2. om förhör med den som lämnat berättelsen inte kan hållas vid eller utom huvudförhandling eller i övrigt inför rätten eller
3. om det finns särskilda skäl med hänsyn till de kostnader eller olägenheter som ett förhör vid eller utom huvudförhandling kan antas medföra, vad som kan antas stå att vinna med ett sådant förhör, berättelsens betydelse och övriga omständigheter.

Även i annat fall än som sägs i första stycket får dock i tvistemål en sådan skriftlig berättelse eller uppteckning av en berättelse som avses där åberopas som bevis i rättegången, om parterna godtar det och det inte är uppenbart olämpligt.

Vad som sägs i första och andra styckena om en skriftlig eller upptecknad berättelse ska också tillämpas i fråga om en ljudupptagning eller en ljud- och bildupptagning av en berättelse.

36 kap.

16 §¹¹ Ett vittne ska lämna sin berättelse muntligen. Vittnet får dock med rättens medgivande använda sig av anteckningar till stöd för minnet.

Vid ett vittnesförhör får det som vittnet tidigare har berättat inför rätta eller inför åklagare eller Polismyndigheten läggas fram endast när vittnets berättelse vid förhöret avviker från vad han eller hon tidigare har berättat eller när vittnet vid förhöret förklarar att han eller hon inte kan eller inte vill yttra sig. Avser förhöret någon som tidigare har hörts inför rätta och har det förra förhöret dokumenterats genom en ljud- och bildupptagning, får dock förhöret inledas med en uppspelning av upptagningen. Har den tidigare bevisupptagningen skett i lägre rätt, ska förhöret i högre rätt inledas med en sådan uppspelning, om det inte är olämpligt.

¹⁰ Senaste lydelse 2005:683.

¹¹ Senaste lydelse 2005:683.

14 §¹² Regeringen får meddela föreskrifter om det högsta belopp, till vilket ordningsbot får bestämmas, och om andra begränsningar för användningen av föreläggande av ordningsbot.

Riksåklagaren väljer, i samråd med Polismyndigheten, ut de brott för vilka ordningsbot ska bestämmas.

Riksåklagaren bestämmer ordningsbotens belopp för olika brott och anger även grunder för beräkning av gemensam ordningsbot för flera brott. Om det finns särskilda skäl, får riksåklagaren uppdra åt en överåklagare att i fråga om vissa brott bestämma ordningsbotens belopp.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.

På regeringens vägnar

BEATRICE ASK

Susanne Södersten
(Justitiedepartementet)

¹² Senaste lydelse 2001:280.

